

ภาคผนวก

ภาคผนวก กชื่อคัมภีร์อ้างอิงในการทำเชิงอรรถ

ชื่อคัมภีร์อ้างอิงในการทำเชิงอรรถ
พระไตรปิฎก⁵⁰ เล่ม

พระวินัยปิฎก 8 เล่ม

เล่ม	คำย่อ		คำเต็ม
1	วิ.มหาวิ.	วินยปิฎก	มหาวิภงคปาติ (ปฐโม ภาค)
2	วิ.มหาวิ.	วินยปิฎก	มหาวิภงคปาติ (ทุติโย ภาค)
3	วิ.ภิกขุณี.	วินยปิฎก	ภิกขุณีวิภงคปาติ
4	วิ.มหา.	วินยปิฎก	มหาวคคปาติ (ทุติโย ภาค)
5	วิ.มหา.	วินยปิฎก	มหาวคคปาติ (ทุติโย ภาค)
6	วิ.จล.	วินยปิฎก	จลลวคคปาติ (ปฐโม ภาค)
7	วิ.จล.	วินยปิฎก	จลลวคคปาติ (ทุติโย ภาค)
8	วิ.ป.	วินยปิฎก	ปริวารปาติ

พระสุตตันตปิฎก 25 เล่ม

เล่ม	คำย่อ		คำเต็ม
9	ที.สี.	สุตตนต์ปิฎก	ทีฆนิกายสุส สีลขุททวารคคปาติ
10	ที.ม.	สุตตนต์ปิฎก	ทีฆนิกายสุส มหาวคคปาติ
11	ที.ปา.	สุตตนต์ปิฎก	ทีฆนิกายสุส ปาฎิกวรรคคคปาติ
12	ม.มู.	สุตตนต์ปิฎก	มชฺฉิมนิกายสุส มุลปณณาสปาติ
13	ม.ม.	สุตตนต์ปิฎก	มชฺฉิมนิกายสุส มชฺฉิมปณณาสปาติ
14	ม.อ.	สุตตนต์ปิฎก	มชฺฉิมนิกายสุส อูปริปณณาสปาติ
15	ลั.ส.	สุตตนต์ปิฎก	ลัษฺฐุตตนิคายสุส สคาถาวคคคปาติ
16	ลั.นิ.	สุตตนต์ปิฎก	ลัษฺฐุตตนิคายสุส นิทานวคคคปาติ
17	ลั.ข.	สุตตนต์ปิฎก	ลัษฺฐุตตนิคายสุส ขนุทวารคคคปาติ
18	ลั.สพ.	สุตตนต์ปิฎก	ลัษฺฐุตตนิคายสุส สพายตทวารคคคปาติ
19	ลั.ม.	สุตตนต์ปิฎก	ลัษฺฐุตตนิคายสุส มหาวคคคปาติ

เล่ม	คำย่อ		คำเต็ม	
20	อจ.เอกก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	เอกกนิปาตปาติ
	อจ.ทุก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	ทุกนิปาตปาติ
	อจ.ติก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	ติกนิปาตปาติ
21	อจ.จตุกก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	จตุกกนิปาตปาติ
22	อจ.ปญจก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	ปญจกนิปาตปาติ
	อจ.ฉกก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	ฉกกนิปาตปาติ
23	อจ.สตตก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	สตตกนิปาตปาติ
	อจ.อฏฐก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	อฏฐกนิปาตปาติ
	อจ.นวก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	นวกนิปาตปาติ
24	อจ.ทสก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	ทสกนิปาตปาติ
	อจ.เอกาทสก.	สูงสุดนุตปิฎก	อจ.คตุตตรนิกายสุส	เอกาทสกนิปาตปาติ
25	ขุ.ขุ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	ขุ.ขุทกปาฐปาติ
	ขุ.ธ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	ธมมปทปาติ
	ขุ.อ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	อูทานปาติ
	ขุ.อิตติ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	อิตติวุตตกปาติ
	ขุ.สุ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	สุตตนิปาตปาติ
26	ขุ.วิ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	วิมานวตถุปาติ
	ขุ.เปต.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	เปตวตถุปาติ
	ขุ.เถร.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	เถรคาถาปาติ
	ขุ.เถรี.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	เถรีคาถาปาติ
27	ขุ.ชา.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	ชาตกปาติ
		(ปฐโม ภาค)		
28	ขุ.ชา.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	ชาตกปาติ
		(ทุติโย ภาค)		
29	ขุ.มหา.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	มหานิทเทศปาติ
30	ขุ.จุฬ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	จุฬนิตเทศปาติ
31	ขุ.ปฎิ.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	ปฎิสมภิตามคคปาติ
32	ขุ.อป.	สูงสุดนุตปิฎก	ขุ.ขุทกนิกายสุส	อปทานปาติ

เล่ม	คำย่อ		คำเต็ม	
33	ขุ.อป.	สุตตนต์ปิฎก	ขุททกนิกายสุส	อปทานปาติ
	ขุ.พุทธ.	สุตตนต์ปิฎก	ขุททกนิกายสุส	พุทธวิธีสปาติ
	ขุ.จริยา.	สุตตนต์ปิฎก	ขุททกนิกายสุส	จริยาปิฎกปาติ

พระอภิธรรมปิฎก 12 เล่ม

เล่ม	คำย่อ		คำเต็ม	
34	อภิ.สง.	อภิธมฺมปิฎก	ธมฺมสงคณีสปาติ	
35	อภิ.วิ.	อภิธมฺมปิฎก	วิภังคปาติ	
36	อภิ.ธา.	อภิธมฺมปิฎก	ธาตูกถาปาติ	
	อภิ.ปุ.	อภิธมฺมปิฎก	ปุคฺคผลปญฺญตฺติปาติ	
37	อภิ.ก.	อภิธมฺมปิฎก	กถาวตฺตปาติ	
38	อภิ.ย.	อภิธมฺมปิฎก	ยมกปาติ	
39	อภิ.ย.	อภิธมฺมปิฎก	ยมกปาติ	
40	อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฐานปาติ	
41	อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฐานปาติ	
42	อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฐานปาติ	
43	อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฐานปาติ	
44	อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฐานปาติ	
45	อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฐานปาติ	

คัมภีร์อรรถกถา⁵¹

อรรถกถาพระวินัยปิฎก

เล่ม	คำย่อ		คำเต็ม	
1	วิ.อ.1	สมนฺตปาสาทิกาย	นาม วินยปิฎกภูฏกถาย	ปาราชิกกณฺฑวณฺณนา (มหาวิภังควณฺณนา)
2	วิ.อ.2	สมนฺตปาสาทิกาย	นาม วินยปิฎกภูฏกถาย	สงฺฆาติเสสาทิกณฺฑวณฺณนา (มหาวิภังควณฺณนา)
3	วิ.อ.1	สมนฺตปาสาทิกาย	นาม วินยปิฎกภูฏกถาย	มหาวคฺคาทิวณฺณนา (มหาขนฺธกาทิวณฺณนา)

คำย่อ	คำเต็ม
ช.อป.อ.	วิสุทธชนวิลาสินียา นาม ชุททุกนิกายภุสฎกถาย อปทานวณฺณนา (2 เล่ม)
ช.พุทธ.อ.	มจรฺตตวิลาสินียา นาม ชุททุกนิกายภุสฎกถายพุทธวํสวณฺณนา
ช.จริยา.อ.	ปรมตฺตที่ปนียา นาม ชุททุกนิกายภุสฎกถาย จริยาปิฎกวณฺณนา

อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก

คำย่อ	คำเต็ม
อภ.สง.อ.	อภุสฎสาสินียา นาม อภิธมฺมภุสฎกถายธมฺมสงฺคณีนวณฺณนา
อภ.วิ.อ.	สมฺไมหวิโนทนียา นาม อภิธมฺมภุสฎกถายวิภงฺควณฺณนา
อภ.ปญจ.อ.	ปญจปกรณภุสฎกถาย ธาตุกถาทิวณฺณนา

คัมภีร์ฎีกา⁵³

คำย่อ	คำเต็ม	
วชิร.	วชิรพุทธฎีกา	(1 เล่ม)
สารตฺต.	สารตฺตที่ปนฎีกา	(3 เล่ม)
วิมตี.	วิมตีวินทณฎีกา	(2 เล่ม)
ที่.ฎีก.	ที่ฆนิกาย ลีตฺตปฺปกาสนีลลภุขนฺธวคฺคฎีกา	(1 เล่ม)
	ที่ฆนิกาย ลีตฺตปฺปกาสนีมหาวคฺคฎีกา	(1 เล่ม)
	ที่ฆนิกาย ลีตฺตปฺปกาสนีปาถิกวคฺคฎีกา	(1 เล่ม)
ที่.สี่.ฎีก.	ที่ฆนิกาย ลีตฺตปฺปกาสนีลลภุขนฺธวคฺคอภิทฺตฎีกา	(2 เล่ม)

คัมภีร์ปกรณ์วิเสส(ปกรณ์วิเศษ)

คำย่อ	คำเต็ม
วิสุทฺธิ.	สุตฺตฺตฺตปิฎเก จตฺตุนอากฺมานํ สาธารณภุสฎกถาภูตํภทฺตมฺหา พุทธโฆสฺตฺตฺตฺตเรณกตํ วิสุทฺธิคฺคปกรณํ (ปฐฺโม ภาโค - พฺตฺติโย ภาโค)(2 เล่ม)
พจนนา.	พจนนาฎกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คำชี้แจงในการอ้างอิง

การอ้างอิงพระไตรปิฎก ภาษาบาลี ได้ระบุชื่อคัมภีร์เป็นอักษรย่อตามด้วยเลขบอกเล่ม ข้อ และหน้า ตัวอย่าง เช่น วิ.มหาวิ. 1/1/1 หมายถึง วินยปิฎก มหาวิภงคปาติ (ปฐมโม ภาโค) เล่ม 1 ข้อ 1 หน้า 1

การอ้างอิงพระไตรปิฎก ภาษาไทย ได้ระบุชื่อคัมภีร์เป็นตัวอักษรย่อตามด้วยเลขบอกเล่มและข้อ ตัวอย่าง เช่น ที.ปา. (แปล) 11/304 หมายถึง พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค ภาษาไทย เล่ม 11 ข้อ 304

การอ้างอิงคัมภีร์อรรถกถา ภาษาบาลี มีการอ้างอิง 2 ลักษณะ คือ

1. คัมภีร์อรรถกถาที่จัดพิมพ์ 2 เล่มจบขึ้นไป หรือจัดพิมพ์เป็นภาค ๆ คือ ปฐมภาค ทูติภาค เป็นต้น ได้ระบุชื่อคัมภีร์เป็นอักษรย่อตามตัวเลขบอกเล่มหรือภาคและหน้าของเล่มหรือภาคนั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น วิ.อ. 1-118 หมายถึง สมนุตปาสาทิกาย นาม วินยปิฎกภูฏกถาย ปาราชิกกณฺฑวณฺณนา (มหาวิภงฺควณฺณนา) หรือ อรรถกถาพระวินัยปิฎก เล่ม 1 หน้า 118

2. คัมภีร์อรรถกถาที่พิมพ์เล่มเดียวจบ โดยไม่มีการจัดพิมพ์เป็นภาค ๆ ได้ระบุชื่อคัมภีร์เป็นอักษรย่อตามด้วยหน้า ตัวอย่าง เช่น ที.สี.อ. 84 หมายถึง สุมงฺคฺลวลาสิณียา นาม ทีฆนิกายภูฏกถายสีลฺกฺขนฺธวคฺควณฺณนา หรือ อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค หน้า 84

การใช้คำว่า “นัย” หน้าชื่อคัมภีร์อ้างอิง ตัวอย่าง เช่น นัย วิ.อ. 1/113-118 หมายถึง ได้อาศัยข้อความแห่งคัมภีร์อรรถกถาพระวินัยปิฎก เล่ม 1 หน้า 113 ถึงหน้า 118 ปรับเป็นแนวอธิบายเพิ่มเติมโดยปริยาย

การอ้างอิงคัมภีร์ฎีกาและคัมภีร์ปกรณ์วิเสส ภาษาบาลี ก็มีลักษณะเดียวกันกับการอ้างอิงคัมภีร์อรรถกถา อนึ่ง โดยเหตุที่การจัดทำเชิงอรรถในพระไตรปิฎกฉบับนี้ ได้อ้างอิงคัมภีร์ปกรณ์วิเสสและคัมภีร์ฎีกาน้อยมาก ดังนั้น จึงแสดงรายชื่อคัมภีร์ฎีกาและปกรณ์วิเสสเฉพาะที่อ้างอิงเท่านั้น

ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญ

รายงานผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของแนวคิดการพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก

1. พระครูสิริรัตนานุวัตร รศ.ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
2. พระครูพิพิธภุชฌม, ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
3. พระมหาธีรเดช ธีรวฑฒโน อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
4. อาจารย์ปัญญา นามสง่าอาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
5. อาจารย์วรพลวรสุวรรณโรจน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
6. อาจารย์ดอนลาร์ เสนา อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
7. อาจารย์ไสว แก้วเกตุ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
8. พันเอกเกื้อ ชัยภูมิ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
9. อาจารย์ธีระพงษ์ ทินโนรส อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกฤต เกื้อนช่วง อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
11. ดร.วิฒนะ กัลยาณพัฒน์กุล อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้
ของแนวคิดการพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา:

การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก

1. พระราชบัญญัติเวที เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
2. พระศรีสุทธิพงษ์, ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
3. พระอมรเมธี, ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
4. พระโสภณวราภรณ์, ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
5. พระครูโฆสิตพุทธศาสตร์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. พระมหาอุทัย วชิรเมธี ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย จังหวัดเชียงราย
7. พระมหาวิญญู วรรณุญ, ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
8. พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม, ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. ดร. แสง นิลนามะ หัวหน้าภาควิชาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
10. ดร. เสนาะ ผดุงฉัตร ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
11. ดร. ณัฏฐ์ ศรีดี ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ
ความเหมาะสม และความถูกต้อง ครอบคลุมของแนวคิดการพัฒนามนุษย์
ตามหลักพระพุทธศาสนา : การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา :
การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก

Human Development According to Buddhist:
Content Presentation from the Sutapitaka Text.

ชื่อนิสิต

พระณัฐวุฒิ วุฑฒิกโก (สัพโส)

รหัสประจำตัว

52031538

ปริญญา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา

การศึกษา แขนงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สถานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.เอี่ยมพรหลินเจริญ

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.ประพัฒน์ศรีกุลกิจ

ดำเนินการสนทนากลุ่ม
ในวันศุกร์ ที่ 6 ธันวาคม 2556 เวลา 09.00-12.00 น
ณ ห้องประชุม ภาควิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ในการสัมมนา

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ(Connoisseurship)ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณา วิพากษ์ วิจัยและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการตรวจสอบความเหมาะสม และความถูกต้อง ครอบคลุมของการพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา :การนำเสนอแนวคิดจาก พระสุตตันตปิฎก

ประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมของการพัฒนามนุษย์ตามหลัก พระพุทธศาสนา :การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณา วิพากษ์ วิจัย และให้ ข้อเสนอแนะเพื่อการตรวจสอบความเหมาะสม(Propriety Standard) และความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standard) การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา :การนำเสนอแนวคิดจากพระ สุตตันตปิฎกในแนวคิดการพัฒนามนุษย์ 3 ระดับคือ

1. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาปานกลาง
2. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาน้อย
3. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับที่ไม่พร้อมต่อการพัฒนา

1. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาปานกลาง

(ร่าง) การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>1.แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาปานกลางมีองค์ประกอบของการพัฒนาคือ</p> <p>1.ด้านวิธีการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สนทนา 2.บรรยาย 3.ตอบปัญหา <p>2.กลวิธีและอุปมาประกอบการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การยกอุทาหรณ์และนิทานประกอบ 2.ข้อเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาอุปไมย 3.การเลือกคน 4.การรู้จักจังหวะและโอกาส 5.การยืดหยุ่นในการสอน <p>3.ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรมประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สันโดษ (ปัจจัย 4) 2.อินทรีสังวร(อริยอินทรีสังวร) 3.กามคุณ 5 4.ศีล(อริยศีลชั้น) <p>4.ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนา ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.มีความเข้าใจในหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา มากยิ่งขึ้น 2.ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต 3.มีความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง 		

2. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาน้อย

(ร่าง) การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>1. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาน้อย มีองค์ประกอบของการพัฒนา คือ</p> <p>1.ด้านวิธีการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สนทนา 2.บรรยาย 3.ตอบปัญหา <p>2.กลวิธีและอุปายประกอบการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การยกอุทาหรณ์และนิทานประกอบ 2.ข้อเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาอุปไมย 3.การเลือกคน 4.การรู้จักจังหวะและโอกาส 5.การยืดหยุ่นในการสอน <p>3.ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรม(ศีล) ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.กุศลกรรมบถ10 (กรรมขาว) 2.อกุศลกรรมบถ10 (กรรมดำ) <p>4.ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนา ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.มีความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง 2.ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต 3.ขอถึงพระรัตนตรัย (นับถือศาสนาพุทธ) 		

3. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับที่ไม่พร้อมต่อการพัฒนา

(ร่าง) การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรต้นตปิฎก	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>1.แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับเนยยะ (บัวเหล่าที่ 3) มุ่งองค์ประกอบของการพัฒนา คือ</p> <p>1.ด้านวิธีการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สนทนา 2.บรรยาย 3.ตอบปัญหา <p>2.กลวิธีและอุบายประกอบการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การยกอุทาหรณ์และนิทานประกอบ 2.ข้อเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาอุปไมย 3.การเลือกคน 4.การรู้จักจังหวะและโอกาส 5.การยืดหยุ่นในการสอน <p>3.ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรม(ศีล) ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.กรรม 3 <p>4.ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนา ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ไม่เข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 		

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-structured or guided interviews)เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความเหมาะสมในการนำไปใช้ และความเป็นประโยชน์ของแนวคิดการพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา:
การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก Human Development According to Buddhist : Content Presentation from the Sutapitaka Text.
ชื่อนิพนธ์	พระณัฐวุฒิ วุฑูฒิโก (สัพโส)
รหัสประจำตัว	52031538
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	การศึกษา แขนงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.เอี่ยมพรหลินเจริญ
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ประพัฒน์ศรีกุลกิจ

วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews)

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-structured or guided interviews)ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณา วิพากษ์ วิจาร์ณ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความเหมาะสมในการนำไปใช้ และความเป็นประโยชน์ของแนวคิดการพัฒนามนุษย์ที่ปรากฏตามคัมภีร์มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณาสกัเฉพาะคหปติวรรคในพระสุตตันตปิฎก ประกอบด้วยแนวคิดการพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก 3 ระดับคือ ระดับสติปัญญาปานกลาง ระดับสติปัญญาน้อย และระดับที่ไม่พร้อมต่อการพัฒนาซึ่งมีองค์ประกอบของการพัฒนา คือ

1. ด้านคุณสมบัติของผู้สอน
2. ด้านองค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมายที่แสดงธรรมสอน
3. ด้านอาการลักษณะวิธีตอบปัญหา
4. ด้านลีลาการสอน
5. ด้านวิธีการสอน
6. ด้านหลักการสอน
7. กลวิธีและอุบายประกอบการสอน
8. ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรม
9. ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนา)

1.แนวคิดการพัฒนาบุคคลระดับสติปัญญาปานกลาง

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>1.แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับสติปัญญาปานกลางมีองค์ประกอบของการพัฒนา คือ</p> <p>1. ด้านคุณสมบัติของผู้สอน ประกอบด้วยความเป็นกัลยาณมิตร คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ปิโย น่ารัก 2.ครุ นำเคารพ 3.ภาวนีโย นำเจริญใจ หรือนายกย่อง 4.วตฺตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ 5.วจนฺทฺชโม อดทนต่อถ้อยคำ 6. คมฺภีรฺณฺจกถํกตฺตา แกล้งเรื่องล้าลึกได้ 7. โน จฏฐาเน นิโยชเย ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล <p>2. ด้านองค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมายที่แสดงธรรมสอน ประกอบด้วย จริตของบุคคล 6 ประการคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ราคจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางรักสวयรักงาม ชอบสิ่งที่สวยๆ เสียงเพราะๆ 2.โทสจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ใจร้อน ภูมามหุดหงิดง่าย อารมณ์รุนแรง 3.โมหจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง เวลา เชื่องซึม เชื้อคนง่าย งามาย ขาดเหตุผล 4.วิตกกจริต หรือวิตกจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ฟุ้งซ่าน คิดเรื่องนี้ที่เรื่องนั้นที่ 5.ศรัทธาจริต หรือสัทธาจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางศรัทธา น้อมใจเชื่อ เลื่อมใสได้ง่าย 6.ญาณจริต หรือพุทธิจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางชอบคิด พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างลึกซึ้ง 		

(ต่อ)

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา : การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>3.ด้านอาการลักษณะวิธีตอบปัญหาประกอบด้วย</p> <p>คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.เอกังสพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ฟังตอบตรงไปตรงมาตายตัว 2.ปฏิปุจฉาพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ฟังย้อนถามให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงตอบ 3.วิภังชพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่จะต้องขยายความเพิ่มเติม 4.สุปนิยปัญหา ปัญหาที่ฟังยับยั้งเสีย เช่น ถامنอกเรื่อง ไร้ประโยชน์ อันจักเป็นเหตุให้เขว ยึดเยื้อ ฟังยับยั้งและชักนำผู้ถามกลับเข้าสู่แนวเรื่องที่ประสงค์ต่อไป <p>4. ด้านลีลาการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สันทัสสนา คือ ชี้แจงเรื่องที่ทรงสอนให้เห็นชัดเป็นการแยกแยะ 2.สมาทปนา คือ ชวนใจให้อยากมารับเอาไปปฏิบัติ 3.สมุตเตธนา คือ ระวังใจให้อาจหาญแกลั้วกล้า 4.สัมปหังสนา คือ ปลอดภัยโลมใจให้สดชื่นร่าเริงเป็นการการบำรุงจิตให้เข้มขึ้นเบิกบาน <p>5.ด้านวิธีการสอน</p> <p>ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การสนทนา 2.บรรยาย 3.ตอบปัญหา 		

(ต่อ)

การพัฒนาคุณุขยัตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>6.ด้านหลักการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่ายหรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้ว 2. สอนเนื้อเรื่องทีละอยลุ่มลึกลงไปตามลำดับขั้น 3. ถ้าสิ่งที่สอนเป็นสิ่งที่แสดงได้ ก็สอนด้วยของจริง 4. สอนตรงเนื้อหา ตรงเรื่อง 5. สอนมีเหตุผล ตรงตามเห็นจริงได้ 6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดีสำหรับให้เกิดความเข้าใจ 7. สอนสิ่งที่มีความหมาย <p>7.ด้านกลวิธีและอุบายประกอบการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การยกอุทาหรณ์และนิทานประกอบ 2. ข้อเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาอุปไมย 3. การเลือกคน 4. การรู้จักจังหวะและโอกาส 5. การยืดหยุ่นในการสอน <p>8.ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรม ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - สันโดษ (ปัจจัย 4) - อินทรีย์สังวร (อริยอินทรีย์สังวร) - กามคุณ 5 - ศิล (อริยศีลขันธ์) 		

(ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>9.ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนา ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.มีความเข้าใจในหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา มากยิ่งขึ้น 2.ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต 3.มีความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง 		

2.แนวคิดการพัฒนาคุณธรรมระดับสติปัญญา

การพัฒนาคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>1.แนวคิดการพัฒนาคณะระดับสติปัญญา</p> <p>มีองค์ประกอบของการพัฒนา คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ด้านคุณสมบัติของผู้สอน ประกอบด้วย ความเป็นกัลยาณมิตร คือ 1.ปิโย น่ารัก 2.ครุ น่าเคารพ 3.ภาวนีโย น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง 4.วตฺตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ 5.วจนฺทฺขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ 6.คฺมฺภีรฺณจกถกฺกตฺตา แผลงเรื่องล้าลึกได้ 7.โน จฺฐฺราเน นโยชเย ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล 		

(ต่อ)

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรต้นตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>2. ด้านองค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมายที่แสดงธรรมสอน ประกอบด้วย จริตของบุคคล 6 ประการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รากจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางรักสวยรักงาม ชอบสิ่งที่สวยๆ เลี้ยงเพราะๆ 2. โทสจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ใจร้อน ภูมิดังง่าย อารมณ์รุนแรง 3. โมหจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง เวลา เชื่องซึม เชื้อคนง่าย งามง่าย ขาดเหตุผล 4. วิตักกจริต หรือวิตกจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ฟุ้งซ่าน คิดเรื่องนี้ทีเรื่องนั้นที 5. ศรัทธาจริต หรือสัทธาจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางศรัทธา น้อมใจเชื่อ เลื่อมใสได้ง่าย 6. ญาณจริต หรือพุทธิจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางชอบคิด พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างลึกซึ้ง <p>3. ด้านอาการลักษณะวิธีตอบปัญหาประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เองังสพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ฟังตอบตรง ไปตรงมาตายตัว 2. ปฏิปุจฉาพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ฟังย้อนถามให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงตอบ 3. วิภังชพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่จะต้องขยายความเพิ่มเติม 4. รูปนียปัญหา ปัญหาที่ฟังยับยั้งเสีย เช่น ถامنอกเรื่อง ไร้ประโยชน์ อันจักเป็นเหตุให้เขว ยึดเยื้อ ฟังยับยั้งและชักนำผู้ถามกลับเข้าสู่แนวเรื่องที่ประสงค์ต่อไป 		

(ต่อ)

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรต้นตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>4. ด้านลีลาการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ล้นทัสสนา คือ ชี้แจงเรื่องที่ทรงสอนให้เห็นชัดเป็นการแยกแยะ 2. สมาทปนา คือ ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ 3. สมุตเตธนา คือ เร้าใจให้อาจหาญแกล้วกล้า 4. สัมปหังสนา คือ ปลอดภัยโลมใจให้สดชื่นรำเริงเป็นการการบำรุงจิตให้เข้มขึ้นเบิกบาน <p>5. ด้านวิธีการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสนทนา 2. บรรยาย 3. ตอบปัญหา <p>6. ด้านหลักการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่ายหรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้ว 2. สอนเนื้อเรื่องที่ค่อยลุ่มลึกยากลงไปตามลำดับขั้น 3. ถ้าสิ่งที่สอนเป็นสิ่งที่แสดงได้ ก็สอนด้วยของจริง 4. สอนตรงเนื้อหา ตรงเรื่อง 5. สอนมีเหตุผล ตรงตามเห็นจริงได้ 6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดีสำหรับให้เกิดความเข้าใจ 7. สอนสิ่งที่มีความหมาย 		

(ต่อ)

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรต้นตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>7. ด้านกลวิธีและอุบายประกอบการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การยกอุทาหรณ์และนิทานประกอบ 2. ข้อเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาอุปไมย 3. การเลือกคน 4. การรู้จักจังหวะและโอกาส 5. การยืดหยุ่นในการสอน <p>8. ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรม(ศีล) ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กุศลกรรมบถ 10 (กรรมขาว) - อกุศลกรรมบถ 10 (กรรมดำ) <p>9. ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนาประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง 2. ใช้หลักกรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต 3. ขอลี้พระรัตนตรัย (นับถือศาสนาพุทธ) 		

3. แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับที่ไม่พร้อมต่อการพัฒนา

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรต้นตัมปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>1.แนวคิดการพัฒนามนุษย์ระดับที่ไม่พร้อมต่อการพัฒนา มีองค์ประกอบของการพัฒนา คือ</p> <p>1. ด้านคุณสมบัติของผู้สอน ประกอบด้วย ความเป็นกัลยาณมิตร คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ปิโย น่ารัก 2.ครุ น่าเคารพ 3.ภาวนีโย น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง 4.วตฺตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ 5.วจนฺทโม อดทนต่อถ้อยคำ 6. คมฺภีรญฺจกถกฺกตฺตา แดลงเรื่องล้าลึกได้ 7. โน จฏฐฺฐาเน นิโยชเย ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล <p>2.ด้านองค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมายที่แสดง ธรรมสอน ประกอบด้วย จริตของบุคคล 6 ประการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ราคะจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทางรักสวयरักงาม ชอบสิ่งที่สวยงาม เสียเพราะๆ 2.โทสะจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ใจร้อน ภูม หงุดหงิดง่าย อารมณ์รุนแรง 3.โมหจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง เผลา เชื่องซึม เชื่องคนง่าย งามาย ขาดเหตุผล 4.วิตกกจริต หรือวิตกจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ฟุ้งซ่าน คิดเรื่องนี้ที่เรื่องนั้นที่ 5.ศรัทธาจริต หรือสัทธาจริต คือผู้มีนิสัยหนักไป ทางศรัทธา น้อมใจเชื่อ เลื่อมใสได้ง่าย 6.ญาณจริต หรือพุทธิจริต คือผู้มีนิสัยหนักไปทาง ชอบคิด พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างลึกซึ้ง 		

(ต่อ)

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสูตรต้นตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>3.ด้านอาการลักษณะวิธีตอบปัญหาประกอบด้วย</p> <p>คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.เอกัณฑพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ฟังตอบตรงไปตรงมาตายตัว 2.ปฏิปุจฉาพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่ฟังย้อนถามให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงตอบ 3.วิภาษพยากรณ์ปัญหา ปัญหาที่จะต้องขยายความเพิ่มเติม 4.ฐปณียปัญหา ปัญหาที่ฟังยับยั้งเสีย เช่น ถامنอกเรื่อง ไร้ประโยชน์ อันจักเป็นเหตุให้เขว ยึดเยื้อ ฟังยับยั้งและชักนำผู้ถามกลับเข้าสู่แนวเรื่องที่ประสงค์ต่อไป <p>4.ด้านลีลาการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สันทัสสนา คือ ชี้แจงเรื่องที่ทรงสอนให้เห็นชัดเป็นการแยกแยะ 2.สมาทปนา คือ ขวนใจให้ออยากรับเอาไปปฏิบัติ 3.สมุตเตธนา คือ เร้าใจให้อาจหาญแกลั้วกล้า 4.สัมปหังสนา คือ ปลอดภัยโลมใจให้สดชื่นร่าเริงเป็นการการบำรุงจิตให้เข้มขึ้นเบิกบาน <p>5.ด้านวิธีการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การสนทนา 2.ตอบปัญหา <p>6.ด้านหลักการสอน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่ายหรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้ว 		

(ต่อ)

การพัฒนามนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา: การนำเสนอแนวคิดจากพระสุตตันตปิฎก	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
<p>2. สอนเนื้อเรื่องทีละย่อๆ ลึกๆ ไปตามลำดับขั้น</p> <p>3. ถ้าสิ่งที่สอนเป็นสิ่งที่แสดงได้ ก็สอนด้วยของจริง</p> <p>4. สอนตรงเนื้อหา ตรงเรื่อง</p> <p>5. สอนมีเหตุผล ตรงตามเห็นจริงได้ 6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดีสำหรับให้เกิดความเข้าใจ</p> <p>7. สอนสิ่งที่มีความหมาย</p> <p>7. ด้านกลวิธีและอุบายประกอบการสอนประกอบด้วย</p> <p>1. การยกอุทาหรณ์และนิทานประกอบ</p> <p>2. ข้อเปรียบเทียบด้วยข้ออุปมาอุปไมย</p> <p>3. การเลือกคน</p> <p>4. การรู้จักจังหวะและโอกาส</p> <p>5. การยืดหยุ่นในการสอน</p> <p>8. ด้านเนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรมประกอบด้วย -กรรม 3</p> <p>9. ผลที่เกิดจากการได้รับการแสดงพระธรรมเทศนาประกอบด้วย</p> <p>1. ไม่เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา</p>		

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง ประมวลภาพ

ภาพสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ภาพสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

